

O demenciji

Ovaj informacijski list za pomoć govori o demenciji i nekim od njezinih najčešćih oblika. Opisuje rane simptome i važnost razgovora s liječnikom kako bi se ispitale eventualne promjene u pamćenju, razmišljanju ili ponašanju.

- Demencija opisuje skup simptoma koji se javljaju uslijed više poremećaja koji zahvaćaju mozak. To nije jedna specifična bolest.
- Demencija može utjecati na razmišljanje, pamćenje i ponašanje. Funkcija mozga je u tolikoj mjeri pogođena da ometa normalan društveni ili radni život.
- Ne postoje dvije osobe koje na isti način doživljavaju demenciju.
- Neophodno je pribaviti liječničku dijagnozu čim se pojave prvi simptomi.
- Oboljeli često vode aktivan i ispunjen život mnogo godina nakon postavljene dijagnoze.

Znakovi i simptomi demencije

Rani znakovi demencije mogu biti suptilni i ne moraju biti odmah očiti.

Uobičajeni simptomi uključuju:

- gubitak pamćenja
- promjene u sposobnosti za planiranje i rješavanje problema
- poteškoće u obavljanju svakodnevnih zadataka
- zbunjenost u procjeni vremena ili mjesta
- probleme s razumijevanjem onoga što vidimo (predmete, ljude) i udaljenosti, dubine i prostora u okolini
- poteškoće s govorom, pisanjem ili razumijevanjem
- gubljenje stvari i gubitak sposobnosti da se osoba vrati na mjesto sa kojeg je pošla

- smanjenu ili lošu sposobnost prosuđivanja
- povlačenje s posla ili iz društvenih aktivnosti
- promjene raspoloženja i osobnosti.

Dijagnosticiranje demencije

Brojna stanja uzroče simptome slične demenciji. Ta stanja se često mogu liječiti. Uključuju neke nedostatke vitamina i hormona, depresiju, nuspojave lijekova, infekcije i tumore mozga.

Neophodno je razgovarati s liječnikom kada se pojave prvi simptomi. Ako vam to nije neugodno, povedite sa sobom rođaka ili prijatelja.

Ako simptome uzroči demencija, rana dijagnoza znači rani pristup podršci, informacijama i lijekovima, ako postoje.

Ako simptome ne uzroči demencija, rana dijagnoza će biti od koristi za liječenje drugih stanja.

Tko oboljeva od demencije

Demenciju može dobiti svatko, ali rizik raste s godinama.

Ovisi o kombinaciji dobi, gena, zdravlja i načina života.

- U dobi iznad 65 godina, demencija pogađa gotovo jednu od 10 osoba.
- U dobi iznad 85 godina, demencija pogađa tri od 10 osoba.
- Osobe mlađe od 65 godina mogu dobiti demenciju (zvanu „demencija s početkom u mlađim godinama”), ali je demencija kod njih rjeđa.
- Demencija ponekad može biti nasljedna, ali je to prilično rijetko.

Demencija nije normalan dio starenja.

Što uzroči demenciju

Mnogo različitih stanja može prouzročiti demenciju. U većini slučajeva nije poznato zašto ljudi dobivaju demenciju.

Uobičajeni oblici demencije

Alzheimerova bolest

Alzheimerova bolest je najčešći oblik demencije. To stanje ometa rad neurona u mozgu. Utječe na njihov rad i međusobnu komunikaciju. Smanjenje važnih kemikalija zaustavlja poruke koje normalno putuju kroz mozak. Uzroči postupno propadanje kognitivnih sposobnosti (kada je pogođena sposobnost razmišljanja), što često počinje s gubitkom pamćenja i napreduje do promjena u razmišljanju i ponašanju.

Vaskularna demencija

Vaskularna demencija nastaje kada je smanjen dotok krvi u mozak, što uzrokuje odumiranje stanica. To može biti rezultat jednog velikog moždanog udara, nekoliko manjih moždanih udara ili vaskularne bolesti u malim krvnim žilama duboko u mozgu. Simptomi se razlikuju ovisno o mjestu i veličini oštećenja mozga. Može utjecati na jednu ili nekoliko specifičnih kognitivnih funkcija.

Bolest Lewyjevih tjelešaca

Kod bolesti Lewyjevih tjelešaca, unutar umirućih moždanih stanica se mogu vidjeti sićušne strukture koje se nazivaju Lewyjeva tjelešca. Proteini unutar tih struktura ometaju način na koji mozak funkcionira, što uzroči promjene u kretanju, razmišljanju i ponašanju. Bolest Lewyjevih tjelešaca smatra se bolešću spektra. Stanja u spektru su demencija s Lewyjevim tjelešcima, Parkinsonova bolest i demencija Parkinsonove bolesti.

Frontotemporalna demencija

Frontotemporalna demencija uzroči progresivno oštećenje jednog ili oba frontalna ili temporalna režnja mozga. Simptomi ovise o tome koja područja mozga su oštećena. Rani simptomi koji pogađaju frontalni režanj su često promjene ponašanja i osobnosti. Rani simptomi koji zahvaćaju temporalni režanj uključuju promjene u jezičnim vještinama (govor i razumijevanje).

Pamćenje često ostaje nepromijenjeno, osobito u ranim fazama bolesti. Frontotemporalna demencija se češće dijagnosticira kod osoba mlađih od 65 godina.

Traženje podrške

Demencija je progresivna bolest. Simptomi često počinju polako i vremenom se postupno pogoršavaju.

Nije nam poznato da za demenciju postoji lijek. Postoje zdravstveni djelatnici, lijekovi i druge terapije koje mogu pomoći kod nekih simptoma i pomoći vam brinuti se o svom zdravlju i dobrobiti.

Podrška je od presudne važnosti za osobe koje žive s demencijom. Pomoć obitelji, prijatelja i skrbnika može pozitivno utjecati na dovođenje simptoma pod kontrolu i na dobar život.

Dodatna literatura i resursi

- **Informacijski listovi za pomoć o uobičajenim oblicima demencije**
Posjetite: dementia.org.au/help-sheets
- **Knjižnica organizacije Dementia Australia**
Posjetite: dementia.org.au/library
- **Usluge i programi podrške koje pruža organizacija Dementia Australia**
Posjetite: dementia.org.au/support
- **Edukacija koju pruža organizacija Dementia Australia**
Posjetite: dementia.org.au/education

Daljnje informacije

Dementia Australia nudi podršku, informacije, obrazovanje i savjetovanje.

Nacionalna telefonska služba za pomoć osobama s demencijom: 1800 100 500

Za pomoć tumača: 131 450

Posjetite našu web stranicu: dementia.org.au